

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-3.60>

Юлія Мельник,
Руслан Грушко
м. Вінниця, Україна
Науковий керівник: **Віктор Соловей**
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0373-6008>
e-mail: victorsolovey79@gmail.com

ПОДІЛЬСЬКИЙ РОЗПИС ЯК ЕЛЕМЕНТ КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНИ У СВІТОВОМУ ДЕКОРАТИВНОМУ МИСТЕЦТВІ.

Анотація. У статті досліджується подільський розпис як важливий елемент культурної ідентичності України та складова світового декоративного мистецтва. Розглянуто історичні передумови формування подільського розпису, його зв'язок із народною культурою, природною символікою та традиційними формами оздоблення. Проаналізовано особливості орнаментальної системи, кольорової гами, технічних прийомів та образної структури подільського розпису. Особливу увагу приділено процесам трансформації та адаптації традиційних мотивів у сучасному мистецькому й дизайнерському середовищі. Визначено роль подільського розпису у формуванні національної ідентичності, культурної пам'яті та міжкультурного діалогу. Окреслено проблеми збереження автентичності народної традиції та перспективи її інтеграції у сучасний світовий мистецький простір.

Ключові слова: подільський розпис, декоративно-ужиткове мистецтво, народне мистецтво, культурна ідентичність, орнамент, символіка.

Abstract. The article examines Podolsk painting as an important element of the cultural identity of Ukraine and a component of world decorative art. The historical prerequisites for the formation of Podolsk painting, its connection with folk culture, natural symbolism and traditional forms of decoration are considered. The features of the ornamental system, color scheme, technical techniques and figurative structure of Podolsk painting are analyzed. Special attention is paid to the processes of transformation and adaptation of traditional motifs in the modern art and design environment. The role of Podolsk painting in the formation of national identity, cultural memory and intercultural dialogue is determined. The problems of preserving the authenticity of folk tradition and the prospects for its integration into the modern world art space are outlined.

Keywords: Podolsk painting, decorative and applied art, folk art, cultural identity, ornament, symbolism.

Подільський розпис є одним із яскравих явищ українського декоративно-ужиткового мистецтва, що поєднує в собі глибоку традиційність, символічність та естетичну виразність. Він сформувався на території історичного Поділля як органічна частина народної культури і протягом століть виконував не лише декоративну, а й світоглядну функцію. У сучасному контексті подільський розпис постає як важливий елемент культурної ідентичності України, здатний інтегруватися у світовий мистецький простір.

Поділля як історико-культурний регіон має багатий і різноманітний культурний спадок. Його географічне розташування сприяло взаємодії різних

культурних впливів, що відобразилося у формуванні унікальної художньої традиції. Подільський розпис виник у селянському середовищі як форма оздоблення житла, предметів побуту, господарського інвентарю. Він був невід'ємною частиною повсякденного життя, формуючи естетичне середовище.

Однією з ключових рис подільського розпису є його тісний зв'язок із природою. Рослинні мотиви — квіти, листя, гілки — займають центральне місце в композиціях. Вони не лише відображають навколишній світ, а й символізують життєву силу, родючість, гармонію. Орнаментальні елементи часто поєднуються у складні композиції, що створюють ритмічну і водночас динамічну структуру.

Колір у подільському розписі відіграє особливу роль. Яскраві, насичені відтінки створюють відчуття святковості, життєствердності. Водночас колірна гамма має символічне значення, пов'язане з традиційними уявленнями про світ. Поєднання кольорів формує емоційний настрій, підсилює зміст композиції.

Техніка виконання подільського розпису відзначається простотою і водночас витонченістю. Використання пензля, іноді пальців чи підручних засобів, дозволяє створювати плавні лінії, м'які переходи, декоративні елементи. Ця техніка передається з покоління в покоління, зберігаючи свою автентичність.

Важливою особливістю є поєднання орнаментальності і образності. Подільський розпис не обмежується абстрактними мотивами — він може включати зображення птахів, тварин, іноді людських постатей. Це створює багатошаровість образу, дозволяє поєднувати символічне і реалістичне.

У традиційному середовищі розпис мав також обрядове значення. Оздоблення житла, печей, меблів виконувало не лише естетичну функцію, а й захисну. Вважалося, що орнаменти можуть оберігати дім, приносити добробут, захищати від зла. Таким чином, подільський розпис був частиною духовного життя.

З розвитком суспільства і зміною способу життя традиції розпису зазнали трансформацій. Урбанізація, індустріалізація, зміна матеріалів і технологій вплинули на його функції і форми. Проте інтерес до народного мистецтва не зник, а навпаки — посилюється у контексті пошуку національної ідентичності.

У XX столітті подільський розпис починає виходити за межі селянського середовища і стає об'єктом дослідження, популяризації, професійного осмислення. Художники і мистецтвознавці звертаються до нього як до джерела натхнення, вивчають його структуру, символіку, техніку.

Сучасний етап розвитку подільського розпису характеризується його інтеграцією у різні сфери мистецтва і дизайну. Він використовується в оформленні інтер'єрів, створенні декоративних панно, текстилю, кераміки, графіки. Це свідчить про його універсальність і здатність адаптуватися до нових умов.

У світовому контексті подільський розпис може розглядатися як частина глобального декоративного мистецтва. Він має унікальні риси, які роблять його

впізнаваним, але водночас може бути зрозумілим і цікавим для міжнародної аудиторії. Це відкриває можливості для культурного діалогу.

Однією з важливих тенденцій є стилізація. Традиційні мотиви адаптуються до сучасних естетичних вимог, спрощуються, узагальнюються. Це дозволяє використовувати їх у сучасному дизайні, не втрачаючи зв'язку з традицією.

Іншою тенденцією є індивідуалізація. Сучасні художники створюють авторські інтерпретації подільського розпису, поєднують його з іншими техніками, матеріалами, стилями. Це сприяє розвитку нових форм, збагаченню художньої мови.

Важливим є також освітній аспект. Подільський розпис вивчається у художніх школах, майстернях, використовується у навчальних програмах. Це сприяє збереженню традиції, передачі знань новим поколінням.

Разом із тим існують і виклики. Одним із них є ризик втрати автентичності через комерціалізацію або поверхнєве використання мотивів. Іншим — недостатня увага до збереження оригінальних зразків. Тому важливо поєднувати розвиток із охороною культурної спадщини.

У сучасному світі, де культура стає важливим елементом ідентичності, подільський розпис відіграє значну роль. Він не лише відображає минуле, а й формує сучасність, впливає на уявлення про українську культуру.

Подільський розпис як елемент культурної ідентичності проявляється у здатності об'єднувати людей, створювати спільні символи, формувати естетичні цінності. Він є частиною культурного коду, який передається через мистецтво.

У світовому декоративному мистецтві подільський розпис може займати важливе місце як приклад автентичної традиції, що збереглася і розвивається. Його інтеграція у міжнародні проєкти, виставки, колаборації сприяє популяризації української культури.

Таким чином, подільський розпис є не лише художнім явищем, а й важливим елементом культурної ідентичності України. Він поєднує традицію і сучасність, локальне і глобальне, декоративне і символічне.

Його значення полягає у здатності зберігати і передавати культурний досвід, формувати естетичні орієнтири, сприяти культурному діалогу. У цьому полягає його актуальність і перспективність.

У майбутньому подільський розпис, без сумніву, буде продовжувати розвиватися, відкривати нові форми, інтегруватися у сучасне мистецтво. Проте його основою залишатиметься традиція, яка забезпечує глибину і зміст.

Саме в поєднанні традиції і новаторства, локального і глобального, естетики і символіки полягає унікальність подільського розпису як явища української культури і світового декоративного мистецтва.

Список використаних джерел

1. Селівачов М. Р. *Лексикон української орнаментики*. — Київ: Редакція вісника «АНТ», 2005.

2. Косів В. *Українська ідентичність у графічному дизайні XX століття*. — Київ: Родовід, 2019.
3. Solovei, V., Marushchak, O., Shymkova, I., Krasylnykova, I., & Zuziak, T. (2025). Exploring the Impact of Art Education on Socialization in Multicultural Classrooms: A Survey Study of Ukrainian Students. *Rotura – Revista De Comunicação, Cultura E Artes*, 5(1). 113-127. <https://publicacoes.ciac.pt/index.php/rotura/article/view/322>;
4. URL: <https://publicacoes.ciac.pt/index.php/rotura/issue/view/44>
5. <https://doi.org/10.34623/557r-xk89>
6. Жулинський М. Г. *Українська культура: цивілізаційний вибір*. — Київ: Києво-Могилянська академія, 2011.
7. Рубан В. В. *Сучасне декоративно-прикладне мистецтво України*. — Київ: Інтертехнологія, 2011.

РОЗДІЛ V

МОДЕРНІЗАЦІЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД І МОЖЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-3.61>

Ірина Швець
м. Вінниця, Україна
ORCID:0000-0003-3803-9683
e-mail: Shurikira@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ЕСТРАДНОГО ВОКАЛІСТА В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО ВОКАЛЬНОГО ДОСВІДУ

Анотація. Автор досліджує проблему формування професійних навичок естрадного виконавства в умовах сучасної мистецької освіти з урахуванням інтеграції міжнародного вокального досвіду. Актуальність дослідження зумовлена зростанням вимог до технічної, стилістичної та сценічної підготовки естрадного виконавця, а також необхідністю оновлення традиційних підходів до вокального навчання відповідно до сучасних жанрових і виконавських тенденцій. Доведено ефективність інтеграції міжнародного вокального досвіду як важливої умови модернізації системи підготовки естрадних виконавців

Ключові слова: зарубіжні вокальні методики; інтеграція; професійна підготовка естрадного виконавця; сучасна мистецька освіта.

Abstract. The author investigates the problem of forming professional skills of pop performance in the conditions of modern art education taking into account the integration of international vocal experience. The relevance of the study is due to the increase in requirements for the technical, stylistic and stage training of a pop performer, as well as the need to update

traditional approaches to vocal training in accordance with modern genre and performance trends. The effectiveness of the integration of international vocal experience as an important condition for the modernization of the system of training pop performers is proven.

Keywords: foreign vocal techniques; integration; professional training of a pop performer; modern art education.

Сучасний етап розвитку естрадного виконавського мистецтва відзначається активною міжкультурною взаємодією та динамічним удосконаленням вокально-педагогічних технологій. Професійна діяльність естрадного виконавця в сучасних умовах передбачає не лише високий рівень художньої інтерпретації музичного матеріалу, а й майстерне володіння голосовим апаратом, стилістичну мобільність, сценічну витривалість та здатність ефективно функціонувати в багатожанровому виконавському середовищі. У цьому контексті особливої значущості набуває проблема формування професійних навичок естрадного співу з урахуванням інтеграції міжнародного вокального досвіду, ефективність якого підтверджені світовою мистецькою практикою.

Проблематика професійної підготовки естрадних виконавців та впровадження зарубіжного вокального досвіду активно досліджується як в міжнародному, так і у вітчизняному науково-педагогічному дискурсі. Питання відбору та використання ефективних технік естрадного вокалу розглядають дослідники Р. Ваддел, І. Барлет, М. Найсміс та М. McDonald Klimek.

Серед українських науковців, які аналізують сучасні підходи до підготовки естрадного вокаліста, варто виокремити О. Гуменюк, Н. Мозгову, І. Пилат, О. Ушакову. Дослідники і педагоги Т. Кисельова, Н. Гончаренко та І. Швець приділяють значну увагу методичним аспектам формування естрадного вокального голосу у системі вищої мистецької освіти. На думку І. Швець, сьогодні є необхідність удосконалення освітніх програм у вітчизняних закладах мистецької освіти. Зокрема, дослідниця підкреслює, що «специфіка вокальної підготовки настільки особлива, що студентів, які прагнуть спеціалізуватися у цьому напрямі, доцільно залучати до естрадного співу з першого етапу навчання» і це зумовлює необхідність диференціації вокальної освіти відповідно до жанрових особливостей співу (Швець, 2005, с.158; Швець, 2014, с.488).

Світовий вокальний досвід демонструє тенденцію до поєднання науково обґрунтованого та практично орієнтованого підходів до розвитку голосу. У цьому контексті значний інтерес становлять методичні системи, які поєднують фізіологічну безпеку, функціональну ефективність і художню доцільність вокального виконання. Однією з таких методик є система, розроблена Сетом Ріггсом, що вважається основою сучасної естрадної вокальної педагогіки (Riggs S., 1987). Її головний принцип – природність голосоутворення та формування збалансованої роботи голосового апарату, за якої реєстри функціонують узгоджено, без різких переходів. Практика свідчить, що застосування